

S'hauria de fer efectiu el govern del poble a través dels millors

Per un nou sistema electoral

GRUP HAYEK

Els llocs eminents fan els grans homes encara més grans, i els petits molt més petits" (La Bruyère).

Periòdicament som convidats a votar per escollir els nostres representants i dirigents. El cas és que, després de fer-ho durant els últims 25 anys, ja estem en condicions de respondre una pregunta fonamental: n'escollim els millors (des del punt de vista de la capacitat, l'honestat, l'entrega... de les persones)? Encara més: realment escollim? O ens limitem a decidir quin és el mal menor?

Aquesta no és una qüestió secundària. I és que cal fer dues constatacions rellevants. Primera: la capacitat de progressar d'un país depèn en una part important de la qualitat dels seus líders de tot tipus (polítics, econòmics, socials...). Segona: la categoria dels líders d'un territori depèn dels sistemes a través dels quals aquests s'escullen. En aquest sentit, a Catalunya tenim mala peça al teler. Si pensem en les fórmules que fem servir per triar aquells que van al davant de les institucions i organitzacions que structuren i determinen la vida col·lectiva –des dels alcaldes i diputats fins als presidents de les cambres de comerç, passant pels bisbes i els dirigents de clubs esportius–, entendrem millor per què sovint els resultats finals d'aquests processos selectius són insatisfactoris –honorables excepcions al marge.

Centrem-nos, però, únicament en el cas dels dirigents polítics, encara que només sigui perquè tenen en les seves mans recursos equivalents a més del 40% del PIB del país i poders moltes vegades exorbitants. El sistema político-administratiu espanyol i català ens dona molt poc joc als ciutadans a l'hora de decidir qui volem que ens representi i qui desitgem que prengui les decisions que ens afecten. D'entrada, la selecció dels alts càrrecs de l'administració és totalment discrecional i no hi ha cap mecanisme d'*examen previ* dels candidats, com sí que existeix –en un grau o en un altre– als Estats Units o en el cas dels comissaris de la Unió Europea. Es troba a faltar, per tant, un procediment que faci possible que els candidats a alts càrrecs (proposats, naturalment, pels governs corresponents: és el seu dret) hagin de defensar la seva persona i candidatura davant el legislatiu, el qual en comprovaria les credencials.

Tot i així, és veritat que també podria passar perfectament que els Parlaments actuessin amb sectarisme, donant per

bona qualsevol proposta provinent del govern al qual donen suport. O que utilitzessin aquesta nova facultat per bloquejar el funcionament de l'executiu. En conseqüència, necessitem també canviar la manera com escollim els diputats, per garantir que ses senyories actuen sempre a consciència –tant en validar els alts càrrecs, com en exercir les seves restants responsabilitats–. Actualment, el sistema electoral vigent a Catalunya i a l'Estat ens obliga a escollir llistes tancades i bloquejades de candidats que són preparades per les cúpules dels partits polítics basant-se no pas en els mèrits personals d'aquells que hi figuren sinó en les fidelitats demostrades als cabdills respectius, fent bona l'observació que al seu dia va fer el senyor Chevalier de Méré: "Rarament és el merit allò que ens fa accedir als grans llocs; és més aviat l'ús que aquells que els procuren volen fer de nosaltres". Aquest fenomen, unit al fet que les circumscripcions electorals són massa grans, comporta que els electors no coneguin els elegits –més enllà del cap de llista– i que els electes no se sentin vinculats als ciutadans que els han triat. Tot plegat fa molt difícil el seguiment de la tasca dels diputats, i convida aquests a no tenir presents les pre-

ocupacions i opinions dels ciutadans, i a oblidar-se de passar-hi comptes. La conseqüència, no poques vegades, és la mediocritat, les dedicacions limitades (el temps se'n va en feines particulars i/o en activitats internes de partit) i la prioritització de les consignes del partit per sobre de les necessitats i els parers de la gent.

Necessitem urgentment canviar aquest esquema i la seva lògica perversa. Tenint present que a Catalunya, tot i tenir-ne la facultat, encara no hem definit un sistema electoral propi, tenim ara l'oportunitat de fer-ho i d'optar per un nou model que faciliti que entre elector i escollit es formi un contracte moral fort: vot i suport a canvi de feina, fidelitat i resultats. Per aconseguir-ho, fa falta disposar de circumscripcions d'unes dimensions raonablement petites i de caire uninominal, en què s'esculli directament un representant per territori. D'aquesta manera, els diputats s'haurien de guanyar a pols la confiança de la gent i deurien la seva elecció als ciutadans i no als líders dels seus partits. A partir d'aquí se sentirien més obligats, motivats i lliures per fer la seva feina. Massa utòpic? En absolut: un sistema electoral com l'alemany seria capaç de

JAUME BATLLE

proporcionar aquests beneficis sense fer perdre, alhora, la necessària proporcionalitat entre vots totals per partit i escons.

Així doncs, i per acabar: com a ciutadans, reclamem més qualitat en els nostres representants i més control sobre ells, siguin alts càrrecs de l'administració, diputats o alcaldes. En definitiva, *democràcia* (el govern del poble) i *mesocràcia* (el govern dels millors) no tenen per què

ser incompatibles: aspirem a una democràcia mesocràtica, que faci efectiu el govern del poble a través dels millors. Tenint en compte que "les grans ocupacions són com les roques inaccessibles, que només les àguiles i els rèptils hi arriben" (Melanchton), es tracta d'assegurar-nos que són les primeres i no els segons aquells que ens governen. No hi ha dubte que això ens beneficiaria a tots, incloent els partits polítics, que poden sentir por davant d'aquest tipus de canvis, però que haurien de témer molt més la perspectiva d'una ciutadania definitivament cansada i frustrada per la partitocràcia, i disposada a substituir la vella política per les alternatives radicals que poden aparèixer en qualsevol moment.

Aprofitem, doncs, el moment neoconstituent que estem vivint (reforma de l'Estatut, nova generació de líders polítics i socials, modificacions en la Constitució...) per avançar també en aquest front, seguint aquell principi que algú va marcar: "Totes les malalties de la democràcia poden ser curades amb més democràcia". I si els polítics no fan la feina de canviar el model actual, prenguem la iniciativa: hi ha coses que són massa importants per deixar-les només a les seves mans.

La medicina estètica

MIQUEL PORTA PERALES

Aningú no li hauria de sorprendre la sortida a borsa de Corporación Dermoestética. I és que l'anomenada medicina estètica ha esdevingut un negoci d'allò més lucratiu. Així les coses –la realitat és la que és–, no té res d'estrany que la tal medicina arribi al parquet. I tampoc no resulta estrany que Corporación Dermoestética –que representa el 60 per cent del sector a Espanya, amb 82 clíniques a Espanya, la Gran Bretanya, Portugal i Itàlia– sigui la primera companyia que entra a borsa des de l'inici d'any gràcies a una oferta pública de venda que col·loca en el mercat aproximadament el 40 per cent de l'empresa, cosa que suposa valorar la companyia en una quantitat que s'acosta als 400 milions d'euros. La importància econòmica de la medicina estètica és fàcil de percebre si tenim en compte que a Espanya es van facturar durant el 2003 gairebé

1.300 milions d'euros, que hi ha 400 clíniques d'aquesta especialitat, que més de 800 persones al dia passen pels quiròfans amb la intenció de corregir alguna part de la seva anatomia, que el nombre d'intervencions arriba a les 400.000 anuals, que un 3 per cent de la població espanyola reconeix haver retocat el seu cos, que el cost mitjà d'una intervenció és de 5.000 euros, que els homes representen el 15 per cent d'aquest mercat i que el creixement d'aquest negoci/modalitat clínica és del 8 per cent anual. D'altra banda, Espanya –amb Madrid, Catalunya, Andalusia i València al capdavant– és la quarta potència mundial en medicina estètica, al darrere dels Estats Units, el Brasil i Veneçuela. El que cal remarcar d'aquest assumpte –això és el que fa que el fenomen resulti interessant i significatiu– és que la medicina estètica existeix perquè satisfà una necessitat soci-

al. En efecte, darrere les liposuccions, els liftings, els *mesolifts*, els *body lift*, els implants, les rinoplasties, la cirurgia de les parpelles, els pílings o el Botox –intervencions que sovint són costoses i doloroses– s'amaguen homes, dones i joves que no s'agraden, o volen agradar-se més, o volen fer front al pas del temps, o volen alleugerir el dolor psíquic, o volen superar complexos i augmentar l'autoestima, o volen ser atractius, o volen seduir, o volen recuperar la il·lusió perduda o tenir-ne alguna. Aquests desigs, de fet, han existit sempre. Però s'han necessitat molts anys perquè la gent perdés la por a ser titllada de frívola i es decidís a entrar al quiròfan per procedir a canviar la seva imatge. Un canvi que –es tracta d'un petit detall a tenir en compte– pot igualar els sers humans. ¿O és que potser la igualtat només s'ha de mesurar en termes econòmics o socials? ¿Que al darrere hi ha un negoci que fins i tot arriba ara a la borsa? I què?

MIQUEL PORTA PERALES. ESCRIPTOR